

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Zomerbedverlaging Beneden IJssel

**Advies over reikwijdte en detailniveau
van het milieueffectrapport**

10 december 2010 / rapportnummer 2485-40

1. Hoofdpunten voor het MER

Zomerbedverlaging in de Beneden-IJssel tussen Zwolle en het Ketelmeer is in de Planologische Kernbeslissing Ruimte voor de Rivier (PKB) opgenomen als één van de maatregelen voor Hoogwaterveiligheid voor de korte termijn (realisatie voor 2015). Bij de zomerbedverlaging komt een grote hoeveelheid grond vrij. Deze kan gedeeltelijk worden gebruikt in andere projecten. Voor deze delfstoffenwinning vraagt de Programmadirectie Ruimte voor de Rivier een Ontgrondingenvergunning aan. De inspectie voor Verkeer en Waterstaat is bevoegd gezag voor deze vergunning. Voor de ondersteuning van de besluitvorming wordt de milieueffect-rapportage (m.e.r.)-procedure doorlopen. De Commissie voor de m.e.r. (hierna 'de Commissie') is gevraagd te adviseren over de noodzakelijke informatie voor de m.e.r.¹

De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffect-rapport (MER). Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming het MER in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten:

- De gevolgen van de waterstanddaling van de IJssel in periode bij hoge, gemiddelde en lage afvoeren op de grondwaterstanden en daarvan afhankelijke natuurwaarden zowel binnen- als buitendijks. Geef daarbij tevens aan wat de gevolgen zijn op de overstromingsfrequentie en -duur van de uiterwaarden.
- Een uitwerking van de scenario's met en zonder het project IJsseldelta-zuid waarin ondermeer duidelijk wordt wat de verschillen zijn in grondafzetmogelijkheden (inclusief depots) en de milieugevolgen daarvan.
- Een optimalisatievariant waarin de inundatie-, grondwater- en sedimentatieafhankelijke Natura 2000 habitats in de uiterwaarden zoveel mogelijk ontzien worden, indien er aanzienlijke effecten te verwachten zijn.

In de volgende hoofdstukken geeft de Commissie in meer detail weer welke informatie in het MER moet worden opgenomen. De Commissie bouwt in haar advies voort op het startdocument "Zomerbedverlaging Beneden-IJssel". Dat wil zeggen dat in dit advies niet wordt ingegaan op de punten die naar de mening van de Commissie in dit startdocument voldoende aan de orde komen.

---

¹ Voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens, zie bijlage 1 bij dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via www.commissiemer.nl onder *adviezen*. In bijlage 2 is opgenomen welke zienswijzen de Commissie bij dit advies heeft betrokken.

2. Doelstelling

De werktaakstelling voor de waterstandverlaging bij maatgevende afvoer is in het Startdocument weergegeven op 0,41 m bij Zwolle (tussen km 979 en 980) en een bijbehorende waterstanddaling over het hele traject van de zomerbedverlaging. Geef in het MER aan hoe de werktaakstelling is afgeleid uit de PKB, wat de bijbehorende waterstanddaling over het hele traject is en in welke mate de variant(en) in het MER hieraan voldoen.

3. Relatie met andere projecten en scenario's

De verdieping van de Beneden-IJssel is een zelfstandig project maar kan niet los gezien worden van de andere Ruimte voor de Rivier projecten en andere ontwikkelingen in de omgeving. Anders dan voorzien in de PKB gaat het niet meer om een omwisselbesluit 'zomerbedverlaging' of 'bypass Kampen/IJsseldelta-zuid' maar om een gefaseerde combinatie. Het voornemen is er nu op gericht om met de zomerbedverlaging tijdig (voor 2015) de waterveiligheids-taakstelling te realiseren en – via afzonderlijke besluitvorming – in de periode daarna de bypass te realiseren. In het MER moet in eerste instantie – als referentie – duidelijk worden wat de gevolgen zijn van de uitvoering van de andere Ruimte voor de Rivier projecten, exclusief de verdieping van de Beneden-IJssel en de IJsseldelta-zuid. De meeste projecten en ontwikkelingen en hun cumulatieve gevolgen zijn onderdeel van de autonome ontwikkeling zoals opgenomen in §4.2 van het Startdocument. Daar bovenop kunnen de gevolgen van de verdieping van de Beneden-IJssel inzichtelijk worden gemaakt. Geef hierbij zoveel mogelijk een kwantitatief inzicht in de gevolgen.

Daarnaast wordt volgens de Commissie terecht in de scenario's 1 en 2 de toekomstvastheid van het project nader onderzocht ten aanzien van ontwikkelingen waarover nog geen duidelijkheid is: de realisatie van het project IJsseldelta-Zuid en de verhoging van het IJsselmeerpeil, die als een van de mogelijke toekomstige maatregelen in het advies van de Commissie Veerman is opgenomen.

Bij het in beeld brengen van de milieugevolgen en de toekomstvastheid van het project in de twee scenario's vindt de Commissie twee aspecten van specifiek belang:

1. Grondtransport en -depots;
2. Peilverhoging van het IJsselmeer inclusief uitvoering van het project IJsseldelta-Zuid.

Grondtransport en -depots

In het scenario 1, uitvoering project IJsseldelta-Zuid, wordt er van uit gegaan dat de vrijgekomen grond zoveel mogelijk gebruikt wordt voor ondermeer de aanleg van dijken en ophogingen in het projectgebied van IJsseldelta-Zuid. Het is van belang dat de milieugevolgen van zowel het grondtransport als de eventueel noodzakelijke depots duidelijk worden gemaakt. Dit geldt ook voor het initiatief, waar meer vrijheden voor uitvoerende partijen aanwezig zijn, ten aanzien van de afzet van de vrijkomende grond. In het MER moet duidelijk worden:

- welke grondsoorten in welke hoeveelheden en kwaliteiten worden verwijderd uit het zomerbed van de IJssel;

- welke bewerking van de grond nodig is, zoals bijvoorbeeld ontwateren, bezinken en sorteren;
- waar bewerkingen en eventuele (tussen)opslag plaats gaan vinden met een motivatie voor de locatiekeuze ervan en de duur van de opslag;
- welke transportmogelijkheden er zijn en welke milieugevolgen daarvan te verwachten zijn.

In het Startdocument wordt aangegeven dat een of meerdere keuzes voor de grondverwerking open wordt gelaten voor de nog te kiezen aannemer. Volgens de Commissie moet het MER wel duidelijk maken welke mogelijkheden er zijn en wat de milieugevolgen zijn van de verschillende verwerkingsmethoden. Daarbij is het van belang om aan te geven of en hoe een keuze vanuit wet- en regelgeving (bijvoorbeeld vanuit de Natuurbeschermingswet of Flora- en faunawet) wordt ingeperkt.

Toekomstvastheid Zomerbedverlaging

In scenario 2 worden de gevolgen van de verdieping van de Beneden-IJssel bepaald bij een hoger IJsselmeerpeil. Hiermee wordt inzicht gegeven in de toekomstvastheid van het project. In het project IJsseldelta-Zuid is in dit verband ook al een verkennende studie uitgevoerd naar de toekomstvastheid van het project bij een hoger IJsselmeerpeil. De Commissie adviseert om in het MER ook inzicht te geven in de toekomstvastheid in de situatie dat naast de Zomerbedverlaging ook het project IJsseldelta-Zuid wordt uitgevoerd en het IJsselmeer een hoger peil heeft.

4. Varianten en optimalisaties

Het alternatief 'Waterstanden in balans' is het uitgangspunt voor deze m.e.r.. Dit alternatief is ontwikkeld na het SNIP2A-besluit. Het is van belang dat in het MER inzichtelijk wordt gemaakt welk onderzoek is verricht voorafgaand aan het SNIP2A-besluit en welke keuzes daarin zijn gemaakt die bepalend zijn voor verdere ontwikkeling van het voornemen, en welke milieuafwegingen daarbij een rol hebben gespeeld. Ga daarbij ook in op alternatieven en varianten die in de verschillende zienswijzen worden genoemd zoals verbreding van het zomerbed, het afvlakken van de oevers van het zomerbed en de aanleg van strangen / nevengeulen.²

De filosofie van het project is in het Startdocument geformuleerd als "streven naar zo min mogelijk negatieve effecten op de omgeving". Daarmee wordt overeenkomstig de doelstelling van de m.e.r. een goede basis gelegd om de milieugevolgen van het voornemen volwaardig mee te nemen bij de besluitvorming. Geef in het MER aan welke aspecten daarbij in beschouwing zijn genomen en welke afwegingen en keuzes in dit kader zijn gemaakt. Volgens de Commissie kan de optimalisatie van beheer en onderhoud ook beschouwd worden als een aspect hiervan. Een hogere frequentie aan onderhoudswerkzaamheden kan naast hoge(re) kosten ook tot verstoring van natuur en leefomgeving leiden, die met een optimalisatie mogelijk te voorkomen dan wel te beperken zijn.

---

² Zie bijvoorbeeld de zienswijzen van de Provincie Gelderland, Staatsbosbeheer, Natuurvereniging IJsseldelta Kampen, KNNV en Waterschap Veluwe.

Bij het streven naar zo min mogelijk effecten vraagt de Commissie specifieke aandacht (mede met het oog op de beoordeling van het project in het kader van de Natuurbeschermingswet) voor de effecten op de stromings³-, inundatie-, grondwater- en sedimentatieafhankelijke habitats van het Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel (waaronder Stroomdalgrasland en Glanshaver- en vossenstaartgraslanden en Ooibossen) in de Uiterwaarden van de IJssel. (zie ook §5.3) Geef in het MER aan, indien er aanzienlijke effecten te verwachten zijn, welke optimalisatie mogelijk is waarbij de Natura 2000 habitats in de uiterwaarden zoveel mogelijk ontzien worden.

Er wordt gedacht aan een alternatief met een getrapte verlaging. Een alternatief met een meer geleidelijke overgang van 'ondiep' bij Zwolle naar 'diep' bij de uitmonding stroomafwaarts zou ook denkbaar zijn, terwijl het daarbij ook denkbaar is dat de effecten minder zijn dan bij een getrapte verlaging. Geef in het MER een onderbouwing ten aanzien van de keuze van de getrapte verlaging.

5. Bestaande milieusituatie en milieugevolgen

5.1 Algemeen

In het startdocument is in hoofdstuk 6 een duidelijk en vrijwel compleet overzicht gegeven van het beoordelingskader dat in het MER wordt gebruikt voor de beoordeling van de milieueffecten. De besluitvorming over de verdieping vereist een concrete onderbouwing. De Commissie adviseert daarom om zoveel mogelijk kwantitatieve informatie te gebruiken in de effectbeoordeling.

Maak bij de effectbeoordeling een onderscheid tussen effecten die optreden in de realisatiefase en van die in de beheerfase (eindfase). Geef daarbij aan hoe lang de realisatiefase duurt en hoe lang na-ijleffecten van de realisatiefase te verwachten zijn.

De Commissie adviseert de beoordelingsaspecten 'Bodem en water' en 'Ecologie' uit te breiden.

5.2 Bodem en water

De zomerbedverlaging creëert een situatie waar de rivier via water- en sedimentbeweging gedifferentieerd naar de verschillende seizoenen op zal reageren. Hoe die (geo)morfologische reactie zal zijn (sedimentatie of erosie), hoe groot die zal zijn en wat daar de verdere gevolgen van kunnen zijn, hangt af van toekomstige afvoeren bij hoog- en laagwater.

Voor een juiste beoordeling van de gevolgen van veranderingen in de grondwaterstand binnen- en buitendijks is een goed inzicht in de bodemsamenstelling en opbouw noodzakelijk.

---

³ Natuurmonumenten wijst in haar zienswijze op de afhankelijkheid van biotopen (habitats) en fauna waarvoor instandhoudingsdoelstellingen gelden in bijvoorbeeld nevengeulen van de waterkwaliteit, die wordt bepaald door de interactie tussen waterstanden en stroomsnelheid.

Als gevolg van de zomerbedverlaging zijn in de perioden met langdurig hoogwater binnendijks hogere grondwaterstanden en extra kwel (vernatting) te verwachten, terwijl er bij langdurig lage rivierafvoeren sprake zal zijn van een verlaging van de grondwaterstand (versnelde afvoer van grondwater in de omgeving en verdroging).

Beschrijf in het MER het morfologisch gedrag van het zomerbed en besteedt daarbij ondermeer aandacht aan:

- de gevoeligheid voor erosie van het zomerbed en de veranderingen in erosie- en sedimentatieprocessen in het hele traject ten gevolge van de ingreep;
- de snelheid van uitvlakken van een getrapt aangelegde verlaging;
- het naar bovenstrooms opschuiven van de slibsedimentatiezone.

De te realiseren verdieping van het zomerbed van de IJssel leidt, door de omvang van de ingreep, tot een sterke verandering van het aanwezige bodemprofiel. Dit kan gevolgen hebben voor het sedimenttransport en eventuele bodemerosie in het zomerbed. Ook de wijze waarop de verdieping plaatsvindt, zal hierop van invloed kunnen zijn. Voor het MER is het daarom van belang om inzicht te geven in (de onzekerheden⁴ van):

- de bodemopbouw en de rivierprocessen;
- de risico's van een mogelijk versnelde erosie, bijvoorbeeld doordat fijner bodemmateriaal aan de oppervlakte komt te liggen;
- de wijze waarop de eventuele risico's kunnen worden beheerst.

Een zandvang behoort tot de mogelijkheden om te optimaliseren in beheer en onderhoud. Het kan echter ook negatieve gevolgen hebben, bijvoorbeeld in de vorm van een verlaging van de grondwaterstanden binnendijks of een versterkte erosie van het zomerbed benedenstrooms van de zandvang.

Motiveer in het MER welke positieve en/of negatieve gevolgen van een zandvang te verwachten zijn. Betrek daarbij ook de mogelijke technische maatregelen om de effecten voor grondwaterstandverandering te beperken. Denk hierbij aan het aanbrengen van een slecht doorlatende kleilaag of het realiseren op een plaats waar klei in de ondergrond voorkomt.

Grondwater

In de zienswijzen⁵ worden verschillende mogelijke gevolgen genoemd van grondwaterstandveranderingen:

- wijziging van het stromingspatroon van het grondwater in de omgeving, met mogelijk gevolgen voor te beschermen gebieden of objecten, afhankelijk van het invloedsgebied van het gewijzigde stromingspatroon;
- een mogelijke afname van de beschikbaarheid van grondwater voor drinkwaterwinning en – bij noodzaak tot compensatie – een doorkijk naar de milieugevolgen⁶.

Tevens wordt gevraagd in hoeverre de zomerbedverlaging past in het provinciale beleid om regionaal grond- en oppervlaktewater zo lang mogelijk in het systeem vast te houden.

Ga in het MER in op deze aspecten.

---

⁴ Zie ook de zienswijze van Waterschap Veluwe.

⁵ Zie de zienswijzen van Vitens, provincie Gelderland, Waterschap Veluwe en Gemeente Zwolle.

⁶ Compensatie voor de grondwaterbescherming, de interceptiewinningen voor de beheersing van de aanwezige grondwaterverontreiniging in Zwolle en voor bijvoorbeeld landbouw en natuur in de omgeving.

Oevererosie

De invloed op de stabiliteit van de oevers is aangegeven als een beoordelingsaspect. Door de verdieping neemt de erosie van de oevers mogelijk toe. De Commissie adviseert om daarbij te betrekken in hoeverre de nu veelal met steen bestorte oevers ontgaan worden van steen en welke gevolgen dit geeft voor de erosie van de oevers.⁷

Waterstanden

Veranderingen van waterstanden in de IJssel als gevolg van de zomerbedverlaging zullen ook leiden tot veranderingen van de standen in watersystemen, die in openverbinding staan met de IJssel.⁸ Dit kan consequenties hebben voor het op pagina 32 van het Startdocument aangegeven onderzoeksgebied. Betrek dit gegeven in het MER bij het definitief vaststellen van het onderzoeksgebied. Besteed daarnaast in het MER aandacht aan de mate waarin ter plaatse van deze systemen de waterstanden (kunnen) veranderen en tot welke aanvullende maatregelen en/of effecten dit kan leiden.

5.3 Ecologie

Voor uiterwaardbiotopen (habitats) en soorten (flora en fauna) zijn naast inundatiefrequentie, –duur en grondwaterstanden ook de daarin optredende fluctuaties en de seizoensperiodiciteit daarvan, wezenlijke ecologische factoren. Optimale standplaatscondities hangen samen met de amplitude in de grondwaterstand waarbij tevens een hoge frequentie in fluctuaties en inundaties van belang is (bijvoorbeeld korte en langdurige inundaties zijn wezenlijke ecologische antagonisten). Deze factoren zijn niet alleen van belang voor de Glanshaver- en vossenstaartheuvelen, de Stroomdalgraslanden en Ooibossen in Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel maar ook daaraan gebonden flora- en fauna. Geef in het MER duidelijk aan waar de gevoelige habitats liggen en welke effecten daarop te verwachten zijn. Geef ook aan of zettingsproblemen in veengronden te verwachten zijn.⁹

Voor een goede kwantitatieve effectvoorspelling van de zomerbedverlaging op de habitats is een keuze van relevante parameters op een voldoende onderscheidend detailniveau van groot belang. Voor goede afstemming van gebiedsspecifieke ecologische relaties dienen de karakteristieke standplaatsfactoren (parameters) per habitattypen mede te worden afgeleid uit gegevens van meetnetten uit het studiegebied.¹⁰ Geef daarbij aan in hoeverre trendmatige ontwikkelingen in de gegevens inzicht bieden in de karakteristieke standplaatsfactoren, en de bepaling ervan beïnvloeden.

De effecten op de instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel zijn onderdeel van het aspect ‘ecologie’. De gevolgen van veranderingen in (grond)waterstromingen, grondwaterstandfluctuaties, overstromingsfrequentie en –duur en seizoensperiodiciteit op natuurwaarden zijn volgens de commissie essentieel voor de besluit-

---

⁷ Zie ook de zienswijzen van Staatsbosbeheer en KNNV.

⁸ Zie ook de zienswijzen van het Koninklijk Nederlands Watersport Verbond, Stichting De Hanze en de provincie Gelderland.

⁹ Zie ook de zienswijzen van KNNV en van provincie Gelderland.

¹⁰ Zie ook de zienswijzen van Natuurvereniging IJsseldelta Kampen, provincie Gelderland, Staatsbosbeheer, KNNV, en Natuurmonumenten.

vorming. De Commissie adviseert deze aspecten op te nemen in het MER/Passende beoordeling. Ga bij het aspect natuur ook in op de effecten van veranderingen in 'overstromingsfrequentie en -duur' op de sedimentatie van zand op de uiterwaarden en de ruimtelijke variatie in zandige oeverzone en oeverwallen, en kleiige uiterwaarden.

Voor het project is naar alle waarschijnlijkheid ook een Passende beoordeling nodig. Aangezien ook het MER duidelijk moet maken wat de gevolgen voor Natura 2000-gebieden zijn, en deze informatie ook van belang is voor de besluitvorming over de ontgrondingenvergunning, adviseert de Commissie de Passende beoordeling te combineren met het MER.

BIJLAGE 1: Projectgegevens reikwijdte en detailniveau MER

Initiatiefnemer: Ministerie van Infrastructuur en Milieu, programmadirectie Ruimte voor de Rivier

Bevoegd gezag: Ministerie van Infrastructuur en Milieu, Inspectie Verkeer en Waterstaat

Besluit: Ontgrondingenvergunning

Categorie Besluit m.e.r.: C16.1 Winning oppervlaktedelfstoffen

Activiteit:

Zomerbedverlaging in de Beneden-IJssel tussen Zwolle en het Ketelmeer is in de Planologische Kernbeslissing Ruimte voor de Rivier (PKB) opgenomen als één van de maatregelen voor Hoogwaterveiligheid. Bij de zomerbedverlaging komt een grote hoeveelheid zand vrij die gebruikt kan worden in andere projecten.

Bijzonderheden:

Een belangrijk aandachtspunt zijn de gevolgen op de grondwaterstanden. Als gevolg van de zomerbedverlaging zijn bij hoogwater binnendijks hogere grondwaterstanden en extra kwel (vernatting) te verwachten, terwijl er bij lage rivierafvoeren sprake zal zijn van een lagere grondwaterstand en verdroging. Deze veranderingen in grondwaterstanden kunnen onder andere grote effecten hebben op de Stroomdalgraslanden en Ooibossen in Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel. Daarbij wordt de uitvoering van het project Zomerbedverlaging Beneden-IJssel wordt gecombineerd met het project IJsseldelta Zuid.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in de Staatscourant nr. 16914: 28 oktober 2010

ter inzage legging van de informatie over het voornemen: 29 oktober t/m 25 november 2010

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 8 juli 2010

advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 10 december 2010

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. De werkgroepsamenstelling bij dit project is als volgt:

Drs. B.F.M. Beerlage (werkgroepsecretaris)

Dr. W. ten Brinke

Dr. F.H. Everts

Ir. J.H.J. van der Gun

Ing. D. Hamhuis

Drs. J.G.M. van Rhijn (voorzitter)

Werkwijze Commissie bij advies reikwijdte en detailniveau:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie neemt hierbij de hierna genoemde informatie die van het bevoegde gezag is ontvangen, als uitgangspunt.

Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de Commissie een locatiebezoek afgelegd.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advisering:

- Startdocument project-m.e.r.-procedure Zomerbedverlaging Beneden IJssel, DHV, oktober 2010;

De Commissie heeft kennis genomen van de zienswijzen en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieuomstandigheden of te onderzoeken alternatieven. Een overzicht van de zienswijzen en adviezen is opgenomen in bijlage 2.

BIJLAGE 2: Lijst van zienswijzen en adviezen

1. Koninklijk Nederlands Watersport Verbond
2. Anoniem
3. IJsseldelta Kampen, Vereniging voor natuurstudie en -bescherming, Kampen
4. Vitens Overijssel, Zwolle
5. College van B&W gemeente Zwolle, Zwolle
6. Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel, Arnhem
7. Staatsbosbeheer, regio Oost, Deventer
8. KNNV Vereniging voor Veldbiologie, afdeling Zwolle, Zwolle
9. Natuurmonumenten, 's-Graveland
10. Stichting de Hanze, Kampen
11. Gemeente Deventer, Deventer
12. Waterschap Veluwe, Apeldoorn
13. Anoniem

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport Zomerbedverlaging Beneden IJssel

Zomerbedverlaging in de Beneden-IJssel tussen Zwolle en het Ketelmeer is één van de maatregelen voor Hoogwaterveiligheid. Bij de zomerbedverlaging komt een grote hoeveelheid grond vrij. Deze kan gedeeltelijk worden gebruikt in andere projecten. Voor deze delfstoffenwinning vraagt de Programmadirectie Ruimte voor de Rivier een Ontgrondingenvergunning aan. De inspectie voor Verkeer en Waterstaat is bevoegd gezag voor deze vergunning.

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

w www.commissiemer.nl

ISBN: 978-90-421-3184-2

